

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 35C/416/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7113226077
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Bowker
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2016:7113226077.8

Rozhodnutie

Okresný súd Košice I v konaní pred sudkyňou JUDr. Lenkou Bowker v právnej veci žalobcov: v 1/ rade: Y. štátny občan SR, v 2/ rade: A., štátna občianka SR v 3/ rade: U. štátna občianka SR, v 4/ rade: V.e, štátna občianka SR, v 5/ rade: Y. štátny občan SR, a v 6/ rade: C. štátny občan SR, všetci v zastúpení: JUDr. Dušanom Antolom, advokátom, Zbrojničná ul. č. 12, 040 01 Košice, proti žalovanému: R. štátny občan SR, zastúpený: JUDr. Zuzanou Komorovskou, advokátkou, Kuzmányho 57, 040 01 Košice, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy

rozhodol:

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 1/ rade sumu 20.000,- €, žalobkyni v 2/ rade sumu 10.000,- €, žalobkyni v 3/ rade sumu 10.000,- €, žalobkyni v 4/ rade sumu 10.000,- €, žalobcovi v 5/ rade sumu 13.000,- € a žalobcovi v 6/ rade sumu 15.000,- €, do 60 dní od právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

O trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením do 30 dní od právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobcovia v 1/ - 6/ rade sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 18.9.2013 domáhali, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť im nemajetkovú ujmu, a to žalobcovi v 1/ rade 50.000 €, žalobkyni v 2/ rade 25.000 €, žalobkyni v 3/ rade 25.000 €, žalobkyni v 4/ rade 25.000 €, žalobcovi v 5/ rade 25.000 € a žalobcovi v 6/ rade 25.000 €, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žiadali priznať aj náhradu trov konania.

Svoj návrh odôvodnili tým, že žalovaný dňa 20.9.2012 ako vodič osobného motorového vozidla značky Z., ev.č. V. na V. ulici nedal prednosť chodkyňi, pani V. následkom čoho do nej narazil a táto utrpela pri zrážke drvivé devastačné poranenie hlavy a mozgu, ktoré boli bezprostrednou príčinou jej smrti na mieste nehody. V tom čase pani V. L. bola vo veku nedožitých 54 rokov. Trestným rozkazom Okresného súdu Košice I č.k. 5T 14/2013-145 zo dňa 7.3.2013 bol žalovaný právoplatne uznaný vinným z prečinu usmrtenia. Pani V. L. bola manželkou žalobcu v 1/ rade a matkou žalobcov v 2/ až 6/ rade, pričom spoločne tvorili plne fungujúcu a harmonickú rodinu s mimoriadne dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Zbytočná smrť manželky a matky žalobcov bola nečakaná, tragická, nenávratne pretrhla dovtedy medzi nimi existujúce citové väzby, silno negatívne zasiahla do súkromia žalobcov. Psychická trauma, ktorú žalobcovia touto smrťou utrpeli zanechala nezmazateľné stopy. Žalobcovia spolu so zosnulou pani V. L. prežívali plnohodnotný rodinný a súkromný život, dopĺňali sa a pomáhali si v oblasti pracovnej a študijnej, spoločne a aktívne sa venovali záľubám, športu, spoločenskému a kultúrnemu životu, spolu trávili prevažnú väčšinu voľného času, zúčastňovali sa spoločných dovolení doma i v zahraničí, starali sa o spoločnú domácnosť v rodinnom dome. Manželský vzťah žalobcu v 1/ rade s ňou bol naplnený láskou a vzájomným porozumením. Išlo o mimoriadne kvalitný vzťah počas celého ich manželstva, ktorý bol tak vnímaný a hodnotený aj okolím. Taktiež rodičovský vzťah so žalobcami v 2/ až 6/ rade bolo možné charakterizovať, ako vzťah citovo naplnený, založený na

plnohodnotnom vzájomnom porozumení a silných väzieb. Nebohá V. L. bola veľmi dobrá, starostlivá a vzorná manželka, matka a babka. Bola to veľmi vitálna a skvelá žena. V kruhu svojej rodiny trávila všetky svoje chvíle. Obetavo sa starala aj o svoju vnúčatá, ktoré nadovšetko milovala. Vždy bola spofahlivá, neodmietala pomoc a podporu svojim blízkym. Náhle úmrtie je nenahraditeľnou stratou celej rodiny. Žalobcovia citovali rozsudok Najvyššieho súdu sp.zn. 5Cdo 265/2009, ako aj § 149 ods. 1 a 2 Trestného zákona, § 11, 13 ods. 1,2, § 16 a § 420 Občianskeho zákonníka. V dôsledku úmrtia najbližšieho človeka, manželky a matky žalobcov vo veku nedožitých 54 rokov zavineného porušením právnych povinností žalovaným došlo k protiprávnemu narušeniu najbližších rodinných vzťahov a pút a teda aj k neoprávnenému zásahu do osobného práva na súkromný a rodinný život, do práva manželky a detí na vnútorný citový život a vzťah k inej osobe, čo spadá pod ochranu práv, ktoré poskytuje ustanovenie § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. Žalobcovia smrťou pani V. L. stratili nenávratne akúkoľvek možnosť uskutočňovať a ďalej rozvíjať svoje rodinné vzťahy a život. Vzhľadom na tragické úmrtie neprichádza do úvahy aplikácia iných právnych prostriedkov právnej ochrany a to návrh na upustenie od neoprávnených zásahov a návrh na odstránenie dôsledkov týchto zásahov, pretože zásah a ujma na označených osobnostných právach žalobcov boli a sú tak intenzívne zraňujúce a zasahujúce v takej miere, že títo sa domáhajú peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej náhlým a zbytočným pretrhnutím rodinných a súkromných vzťahov. Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia sú potrebné dve taxatívne kritériá, z ktorých musí súd pri svojom rozhodovaní vychádzať, a to: a) závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, b) okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Platí zásada, že čím závažnejší je čo do svojej intenzity a trvania nepriaznivý následok, t.j. nemajetková ujma vzniknutá na osobnosti postihnutej fyzickej osoby - žalobcov, tým vyššia musí byť aj výška zadosťučinenia v peniazoch. Druhé kritérium je stanovené všeobecne s cieľom, aby pri určovaní konečnej výšky zadosťučinenia v peniazoch bolo možné v rámci sudcovského uváženia v súlade s požiadavkou spravodlivosti pružne prihliadať ku všetkým okolnostiam, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

Žalovaný sa ku konaniu vyjadril podaním zo dňa 7.7.2014, kedy uviedol, že dopravnú nehodu nezavinil úmyselne, došlo k nej nešťastnou zhodou okolností, jej následky sa snažil zmierniť v rozsahu jeho finančných schopností, kedy prispel pozostalým sumou 1.000 € a opakovane sa im ospravedlnil s tým, že aj touto cestou prehlasuje, že je mu veľmi ľúto úmrtia príbuznej žalobcov. V žiadnom prípade nechcel nikoho poškodiť, jeho konanie bolo neúmyselným konaním. Má za to, že okolnosti, za ktorých došlo k nešťastnej udalosti neodôvodňujú žalobný návrh voči jeho osobe a preto žiada žalobu zamietnuť.

Na základe návrhu žalobcov súd uznesením č.k. 35C/416/2013 - 89 zo dňa 25.6.2014 pripustil, aby do konania na strane žalovaného pristúpila spoločnosť Komunálna poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefánikova 17, 811 05 Bratislava, IČO: 31 595 545, ktorá bude označovaná ako žalovaný v 1/ rade. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 24.7.2014.

Podaním zo dňa 11.11. žalobcovia zobrali svoj návrh na začatie konania späť proti žalovanému v 1/ rade - Komunálna poisťovňa Vienna Insurance Group, a.s., o ktorom súd rozhodol uznesením č.k. 35C/416/2013-242 zo dňa 12.11.2015 a konanie voči žalovanému v 1/ rade zastavil, pričom žalobcov v 1/ - 6/ rade zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému v 1/ rade náhradu trov konania vo výške 600,25 € na účet právneho zástupcu žalovaného v 1/ rade v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 30.12.2015.

Právna zástupkyňa žalovaného sa vyjadrila, že nie je možné jednoznačne zaujať stanovisko, že nároky z titulu nemajetkovej ujmy spôsobenej pri dopravnej nehode nie sú kryté povinným zmluvným poistením. Koncepcia odmietajúca náhradu nemajetkovej ujmy z PZP sa odvoláva na rozdielnu úpravu nárokov: a/ nároku na náhradu škody podľa ust. § 420 a nasl. OZ (akcent na vyčíslení presnej výšky škody, kauzálny nexus medzi škodou a protiprávnym konaním škodcu, charakter nemajetkového práva) b/ práva na ochranu osobnosti § 11 a nasl. OZ s právom na uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, (ktorej výška je závislá výlučne len od rozhodnutia súdu na základe zhodnotenia ako jednotlivých okolností, tak aj celkovú povahu konkrétneho prípadu, kde úvaha súdu musí mať jasnú štruktúru a musí byť vedená výlučne kritériami formulovanými zákonom, pričom ale judikatúra zaviedla pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v rozpore s nárokom na ochranu osobnosti premlčaciu lehotu dôvodiac, že sa jedná o majetkové právo podliehajúce premlčaniu, napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 17.2.2011, sp.zn. 5 Cdo 265/2009.

Taktiež rozsudok NS SR 4Cdo 168/2009 nebol prijatý jednohlasne, teda nedošlo k plnému stotožneniu sa so stanoviskom, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je krytá zo zmluvy o povinnom zmluvnom poistení. Aj tak často spomínané rozhodnutia ESD C22-2014 v súvislosti s krytím náhrady nemajetkovej ujmy z PZP vyslovilo záver, že v rámci aproximácie právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa nárokov z poistenia, je potrebné, aby všetky vzniknuté nároky z dopravných nehôd boli kryté z poistenia, kde vnútroštátnu úpravu spôsobu určenia ich výšky ponecháva na členské štáty. Z uvedeného má žalobca za to, že uplatnený nárok je krytý z povinného zmluvného poistenia (PZP), kde z uvedeného dôvodu pasívne legitimovaným subjektom je pôvodne žalovaný v 1/ rade.

Pokiaľ sa jedná o uplatnený nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, jeho výška - 175.000 €, je pre žalovaného likvidačná. Žalovaný nedisponuje žiadnym majetkom, ktorý by prípadným speňažením zabezpečil takúto výplatu žalobcov. Pokiaľ by súd bez ďalšieho vyhovel žalobnému návrhu, jednak žalovaný by do konca života nemohol takúto sumu zaplatiť ani vo forme splátok a pri splácaní tejto sumy, by už do konca života okrem nájomného a splátok pre žalobcov nemal finančné prostriedky ani na formálne uspokojenie svojich základných potrieb. Takto by sa nárok na náhradu nemajetkovej ujmy definovaný ako satisfakcia pre pozostalých zmenil na trest, v tomto prípade doživotný, čím by stratil svoj charakter nároku z ochrany osobnosti titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Je možné v rámci nároku na ochranu osobnosti žiadať iné zadosťučinenie okrem nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, a to primerané zadosťučinenie. Vzhľadom aj na všeobecne používané kritéria pri zohľadnení intenzity zásahu do osobnosti, ako sú reprodukčná funkcia rodiny, odkázanosť na výživu žalobcov k nebohej, vek žalobcov, má za to, že uplatnená výška je neprimeraná. Bez toho, aby sa žalovaný chcel dotknúť piety k zosnulej, má za to, že ani technicky nie je možné stihnúť toľko aktivít a poskytnúť popri práci toľko času žalobcom zo strany nebohej, ako uvádzali vo svojich účastníckych výpovediach, čo vedie k úvahe o ich objektívnej výpovednej hodnote. Napriek tomu, že akákoľvek obrana žalovaného môže vyznievať v porovnaní so stratou príbuznej žalobcov ako nepodstatná, žalovaný svojou obranou apeluje na súd, aby pri rozhodovaní vo veci bral do úvahy všetky okolnosti a to aj tie, ktoré sú v prospech žalovaného. Má za to, že uplatnený nárok je krytý povinným zmluvným poistením, kde žalobcovia si plnenie môžu uplatniť voči poisťovni a jeho výplata je výlučne v prospech žalobcov od pôvodne žalovaného v 1/ rade, u ktorého mal žalovaný uzavreté PZP.

Na pojednávaní dňa 21.4.2016 právny zástupca žalobcu doručil do súdneho spisu dokument s názvom: Práva osoby poškodenej trestnej činom z hľadiska judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vypracovaného JUDr. Maricou Pirošíkovou, zástupkyňou SR pred Európskych súdom pre ľudské práva, ďalej výňatky odpovedí JUDr. Milana Ficeka, advokáta na internete k otázkam ohľadom náhrady za smrť blízkej osoby, ako aj rozsudok Krajského súdu Žilina sp.zn. 9Co/256/2013.

Súd vykonal dokazovanie predloženými listinnými dôkazmi, výpoveďami účastníkov konania, pripojeným spisom a zistil nasledovný skutkový stav:

Trestným rozkazom Okresného súdu Košice I č.k. 5T 14/2013-145 zo dňa 7.3.2013 súd uznal žalovaného za vinného, že dňa 20.9.2012 v čase okolo 5.30 hod. v Košiciach po ul. Kuzmányho v smere od ul. Vojenskej viedol osobné motorové vozidlo zn. Z., kde v úseku za križovatkou ulíc V. z dôvodu prekročenia najvyššej dovolenej rýchlosti a nedania prednosti narazil do chodkyne V. L., ktorá prechádzala po riadne vyznačenom priechode pre chodcov z ľavej strany na pravú z pohľadu vodiča a ktorá pri zrážke utrpela drvivé devastačné poranenia hlavy a mozgu, ktoré boli bezprostrednou príčinou jej smrti na mieste nehody, teda inému z nebanlivosti spôsobil smrť a taký čin spáchal závažnejším spôsobom konania, a to porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zákona s použitím § 138 písm. h) Tr. zákona. Za to sa odsudzuje podľa § 149 ods. 2, § 38 ods. 2,3, § 36 písm. j, l) Tr. zákona na trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) rokov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zákona súd obvinenému výkon uloženého trestu podmiennečne odkladá. Podľa § 50 ods. 1 Tr. zákona súd pri povolení podmiennečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody určuje obvinenému skúšobnú dobu na 4 (štyri) roky. Podľa § 61 ods. 1,2 Tr. zákona súd ukladá obvinenému trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na 5 (päť) rokov. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 7.5.2013.

Zo záznamu dopravnej nehody súd zistil, že na motorové vozidlo žalovaného V.a, bolo uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou tuzemského motorového vozidla 6XXXXXXXXX u Komunálnej poisťovne, a.s.

Žalobca v 1/ rade vo svojom písomnom vyhlásení uviedol, že viac než polovicu svojho života prežil po boku jeho drahej a milovanej manželky, 33 rokov, v dobrom aj v zlom, v láske aj chorobe. Vlastnými silami postavili dom, no bola to jeho manželka, ktorá z neho vytvorila domov. Bola oporou nielen jemu, ale aj ich deťom. Dcéry hoci sa vydali a osamostatnili, vždy sa rady za ňou vracali. Bola tým najúžasnejším človekom, s ktorým sa mohol podeliť o všetky starosti aj radosti. Bola to žena do voza aj do koča. Všetko zvládala, okolo namáhavej práce na zmeny, stíhala aj všetky práce v domácnosti, deťom nič nechýbalo, bolo o všetko príkladne postarané. Tak ako s láskou vychovávala ich deti a starala sa o všetko, tak aj celým srdcom milovala svoje vnúčatá, ktoré brávala na prázdniny a pomáhala so všetkým, čo bolo treba. Často po práci ešte pracovala aj v záhradke, varila každý deň. Učila a viedla ich deti k láske k Bohu, zapájala sa do rôznych činností okolo kostola, pomáhala s jeho upratovaním. Často spolu chodievali do lesa, zbožňovala zbieranie húb. Stála po jeho boku aj v kúpeľoch, kde chodievali načerpať nové sily. Bola to čiperná a aktívna žena, vybavila všetko, čo bolo treba, bola pre nich všetkých silným pilierom. V ich dome ostalo veľmi prázdno. Už to nie je taký skutočný domov, ako predtým, kde sa vracal z práce. Hoci sú dcéry a syn dospelí, majú ešte aj maloletého syna, ktorý navštevuje strednú školu. Všetci ju potrebovali, veľmi im všetkým chýba, nič a nikto ju nedokáže nahradiť. Mali spolu veľké plány. Zosnulá plánovala a tešila sa synovej stužkovej, chcela zaopatríť a oženiť synov. Strašne sa tešila na dôchodok, často rozprávala, čo všetko ešte musí stihnúť, ako sa bude starať o vnúčatá, ako budú oddychovať a tešiť sa zo života.

Žalobkyňa v 2/ rade vo svojom písomnom vyhlásení uviedla, že jej mamka bola výnimočná, úžasná žena, bola neoddeliteľnou súčasťou jej života, vedela pomôcť a podať pomocnú ruku. Vždy jej poradila, pochopila, nikdy ju neodmietla. Keď som bola v pôrodnici, vždy bola prvá, ktorá jej zavolať a navštívila ju. Pomáhala jej okolo detí. Deťom strašne chýba babka, nemôžu k nej ísť na prázdniny, nemôžu sa pochváliť úspechmi v škole, vysvedčením, za ktoré ich vždy odmenila, milovala svoje vnúčatá - L. 9 rokov, Y. 3 ročky, A. 5 rokov, najmladší synček H. mal len jeden rok, ten si babku ani nebude pamätať. V máji mala dcérka L. prvé sväté prijímanie, mamka sa naň veľmi tešila a plánovala, ako pôjdu spolu vyberať šaty, ako jej pomôže s prípravou hostiny, ako to robievala vždy či bola Veľká noc, krstiny, Vianoce, oslavy narodenín. Mamka mi jej prišla aj pomôcť kopať na záhrade, opatríť deti, navarila jej, pomohla finančne, urobila nákup, zobrala si deti na víkend. Veľmi jej chýba každý deň. Stále si pozerá fotky, na ktorých sú spolu, je to veľká rana a bolesť.

Žalobkyňa v 3/ rade vo svojom písomnom vyhlásení uviedla, že mama obetovala celý svoj život rodine, ktorá bola pre ňu na prvom mieste. Nikdy jej neodmietla pomôcť. Bola človekom s veľkým srdcom. Stála pri nej počas celého jej štúdia, pripravila a poriešila všetky veci okolo svadby, keď sa vydávala. Pomáhala im, či už keď sa potrebovala vyrozprávať alebo aj finančne. Cez víkendy jej pomáhala s upratovaním, sťahovaním a vytvorením skutočného domova. Keď sa narodila jej dcéra, bola s manželom ako prvá v nemocnici. Po príchode z nemocnice jej pomáhala s bábätkom, prípravou krstín, nikdy jej neodmietla poradiť pri varení. Bola jej skutočnou kamarátkou, s ktorou som sa mohla o všetkom porozprávať. Pri jej neľahkých zdravotných problémoch, keď bola potrebná operácia, mamka bola jej búrlivou vrbou, všetky starosti a veľký strach prežívala so ňou. Bola prvým človekom, ktorý stál pri nej, keď sa prebrala z narkózy. Pomáhala jej aj s deťmi, aj finančne. Neváhala si zobrať z práce dovolenku a strážila deti. Milovala svoje vnúčatá, dcérku brávala na prázdniny, jej synčeka si neužila, pretože keď zomrela, mal 5 mesiacov.

Žalobkyňa v 4/ rade vo svojom písomnom vyhlásení uviedla, že mamka bola úžasný človek, žila pre svoju rodinu, deťom zabezpečila nádherné detstvo a aj mladosť, obetavo sa o nich starala a snažila sa zabezpečiť všetko. Viedla ich k poctivému životu, čomu im sama bola obrovským príkladom. Bola úžasným ústretovým človekom, vždy ochotným pomôcť a poradiť. Keď sa žalobkyňa v 4/ rade ako 19-ročná odsťahovala za prácou do Bratislavy, mama bola vždy na telefóne, keď potrebovala povzbudiť a poradiť. Nebola len jej mamou, ale aj kamarátkou, s ktorou sa človek delí o všetky svoje tajomstvá. Jej tragickou smrťou stratila nielen mamku, ale zároveň aj skvelú priateľku. Veľkou oporou jej bola, keď študovala na vysokej škole a zároveň pracovala, spoločne plánovali jej svadbu. Je jej strašne ľúto, že sa už nedožila jej detí, ktoré už nikdy nezistia, akú úžasnú babku by mali. Až teraz, keď z časti žije jej život, pochopila, aký ťažký ho mala a koľko úsilia ju muselo stáť byť oporou celej rodine. Starostlivosť o domácnosť, bratov a samozrejme práca je naozaj namáhavá, no napriek tomu to všetko úžasne zvládala a našla si popri tom aj čas na nich a svoje záľuby.

Žalobca v 5/ rade vo svojom písomnom vyhlásení uviedol, že mama ho viedla a vychovávala s láskou a veľkým porozumením, učila ich pomáhať doma, ako aj okolo domu. Viedla ich k poctivej práci. V 14 rokoch, keď mu zistili diabetes mellitus (cukrovka), po práci chodila za ním do nemocnice, po večeroch sedela s doktorkou a učila sa všetko o jeho chorobe, naučila sa pichať mu inzulín, prispôsobila stravu tak, aby ju mohol užívať aj on a nemalo to dopad na zhoršenie jeho zdravotného stavu. Učila sa, koľko môžeme jesť a ako často. Navštevovala s ním lekárku a pravidelné kontroly aj u ostatných lekárov. Hoci nemali peniaze nazvyš, umožnila mu spraviť si vodičský preukaz. Vždy keď išiel von autom, stála pri okne aj do druhej rána a čakala. Nemala problém prijať ani jeho kamarátov, keď sa rozhodli u nich opekať, pokúpila im veci, pomohla mu s prípravou a neodmietla ani prijať cudzích chlapcov na noc. Je mu veľmi ľúto, že jej nemôže predstaviť svoju priateľku. Nebude stáť pri ňom v deň jeho svadby a nebude poznať jeho deti. Už sa niet s kým podeliť o jeho radosti, aj starosti, ako s mamou. Nikto nedokáže nahradiť skutočnú mamkinu lásku. Ich dom bez nej je akosi prázdny. Už to nie je taký domov ako kedysi.

Žalobca v 6/ rade vo svojom písomnom vyhlásení uviedol, že mama znamenala pre neho pocit bezpečia, lásky, vytvárala jemu a jeho súrodencom skutočný domov, držala celú rodinu pokope. Sedela pri jeho posteli, keď bol chorý. O jeho najlepšom kamarátovi často hovorila, že je to jej adoptívny syn, lebo u nich trávil celé dni a niekedy aj noci a ktorého mala veľmi rada. Nikdy neodmietla pomoc jemu a ani jeho kamarátovi. Mama bola milá, ochotná žena, ktorá pracovala ako predavačka v potravinách. Navštevovala sa s priateľmi, rodinou a známymi. Žila svoj život spokojne, tešila sa na dôchodok, že bude doma s vnúčatami, rodinou. Vždy ho podporovala v jeho úsilí vo futbale a v škole. Už sa nedožila jeho blížiacej sa maturity a stužkovej slávnosti, nebudú už spolu oslavovať jeho budúce úspechy, či už školské alebo pracovné. Má pocit, že toho spolu zažili veľmi málo, že od nich odišla privčas. Je mu veľmi ľúto, že mama už nebude plánovať jeho svadbu a že jej nebude môcť predstaviť jeho budúcu manželku a ani jeho deti. Nikdy nezistia, akú úžasnú starú mamu mohli mať. Budú ju poznať len z rozprávania a spomínania na zážitky z jeho detstva.

Žalobcovia v 1/ až 3/ rade uvedené vyjadrenia opakovali aj vo svojich ústnych výpovediach v rámci výsluchu učinenom na pojednávaní.

Žalovaný v konaní uviedol, že stála sa dopravná nehoda, ktorá však bohužiaľ dopadla katastrofálne preňho, a v prvom rade pre rodinu žalobcov. Odvtedy sa mu zmenil život, jeho kvalita života išla rapídne dole. Najhoršie je na tom, že sa to nedá napraviť, vrátiť. Čo sa týka nemajetkovej ujmy, dosť ho to šokovalo, pretože mal za to, že všetko uhradí poisťovňa.

Z potvrdenia o zamestnaní pri skončení pracovného pomeru súd zistil, že žalovaný skončil pracovný pomer u zamestnávateľa U.S.Steel Košice, s.r.o., ktorý trval od 1.7.1979 do 22.1.2016, naposledy vykonávaný druh práce: kontrolór VVK.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 16 Občianskeho zákonníka, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Podľa § 428 Občianskeho zákonníka, svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

Podľa § 4 ods. 2 zák.č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 30.9.2013, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu

- a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
- b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,
- c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poisťné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poisťné plnenie,
- d) ušlého zisku.

Právo na ochranu osobnosti (tzv. osobnostné právo) prináleží každej fyzickej osobe. Zákon vypočítava jednotlivé zložky ochrany osobnosti len príkladmo, nie taxatívne, a to najmä ochranu života, zdravia, občianskej cti, mena, prejavov osobnej povahy, ochranu osobnej slobody, osobného súkromia, podoby, pseudonymu atď.. Z hľadiska poskytnutia ochrany nie je významné, či neoprávnený zásah bol spôsobený zavinene či nezavinene, alebo vedome či nevedome. Nevyžaduje sa ani vyvolanie následkov, stačí, že neoprávnený zásah bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv osobnosti fyzickej osoby. Teda predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu, jednak to, že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na práva chránených ustanoveniami § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Obidve náležitosti musia byť splnené, aby vznikol právny vzťah, ktorého obsahom je právo domáhať sa ochrany podľa ust. § 11 Občianskeho zákonníka a povinnosť súdom uložené sankcie znášať.

Žalobcovia odvodzovali svoj nárok z neoprávneného zásahu do osobného práva na ich súkromný a rodinný život, do práva manžela a detí na vnútorný citový život a vzťah k inej osobe, čo spadá pod ochranu práv (tzv. posmrtnej ochrany osobnosti), ktoré poskytuje ustanovenie § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka.

K neoprávnenému zásahu do súkromia ako čiastkového práva na ochranu osobnosti môže dôjsť za podmienky, že konanie pôvodcu zásahu bolo protiprávne, je objektívne spôsobilé do práva na ochranu osobnosti zasiahnuť a existuje príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom do osobnosti fyzickej osoby objektívne spôsobilým vyvolať nemajetkovú ujmu. Právnym prostriedkom ochrany proti takémuto zásahu je práve návrh, ktorým sa fyzická osoba domáha podľa ustanovení o ochranu osobnosti nemajetkovej ujmy v peniazoch. Aj na poskytovanie zadosťučinenia na tento typ zásahu sa vzťahujú ustanovenia OZ upravujúce ochranu osobnosti. Spôsobenie úmrtia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny, primeraným zadosťučinením je v tomto prípade aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Právne odôvodnenie nároku žalobcov je plne v súlade s právnou úpravou ako aj judikatúrou nielen slovenských súdov, ale i Európskeho súdu pre ľudské práva a súd sa s ním v celom rozsahu stotožňuje a vo svojom odôvodnení rozsudku naň priamo poukazuje.

Zodpovednosť žalovaného za zásah do osobnostných práv žalobcov a jeho pasívna legitímácia je založená na vyššie citovaných právnych ustanoveniach. Žalovaný je preto pôvodcom neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov, čo bolo nepochybne zistené v trestnom konaní. Protiprávnym konaním žalovaného došlo k nenávratnej deštrukcii interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života manžela usmrtenej - žalobcu v 1/ rade a detí - žalobcov v 2/ až 6/ rade a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv a práva na súkromie a rodinný život. Právo na ochranu osobnosti žalobcov bolo porušené protiprávnym zásahom, ktorého následky nie je možné úplne

odstrániť len morálnou satisfakciou, keďže žiadna forma morálneho zadosťučinenia by nepostačovala k tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na osobnosti žalobcov. S ohľadom na závažnosť vzniknutej ujmy (úmrť blízkej osoby), ktorá je daná mierou intenzity zásahu a časom trvania nepriaznivého následku, žalobcovia sa dôvodne domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, hoci ani táto hmotná satisfakcia nemôže úplne odčiniť dopad tragickej udalosti, ktorá bola dôsledkom konania žalovaného a ktorá zanechala v živote žalobcov trvalé následky, ktoré nie je možné úplne odstrániť ani náhradou vzniknutej ujmy v peniazoch.

Určenie subjektov, na ktoré dopadajú sankcie podľa tohto zákonného ustanovenia, zákonná úprava vymedzuje vzťahom medzi osobou, do ktorej práv na ochranu osobnosti bolo neoprávnené zasiahnuté (môžu ňou byť len fyzické osoby) a osobou, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (môžu ňou byť aj právnické osoby). Pri neoprávnenom zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby vzniká osobná väzba medzi oprávnenou osobou na jednej strane a povinnou osobou na strane druhej. Práva a povinnosti vyplývajúce z tohto právneho vzťahu sa viažu výhradne na určitú osobu. Povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 OZ je teda subjektívne spätá s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil. Jedná sa preto o osobnú povinnosť tohto subjektu a preto v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv, je v zmysle § 11 a nasl. OZ nositeľom hmotnoprávnej povinnosti ten subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil, v tomto prípade žalovaný. Okrem iného ide o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah bez ohľadu na zavinenie.

Keďže žalobcovia v priebehu konania zobrali svoj návrh voči druhému žalovanému - Komunálna poisťovňa, a.s. späť, súd sa nemusel zaoberať, či vzniká i povinnosť poisťovne plniť, nakoľko primárnym pôvodcom zásahu je žalovaný a tento bol označený ako pasívne legitimovaný v konaní. To, že by poisťovňa mohla či mala daný nárok vyplatiť, je potom pre toto konanie irelevantné, pretože i v jednom aj v druhom prípade to nezavaruje žalovaného jeho povinnosti plniť. Z tohto dôvodu súd právne uzavrel, že pasívne legitimovaných subjektom, je žalovaný a preto voči nemu žalobu nezamietol.

Na margo plnenia poisťovne si však súd i napriek tomu dovoľuje uviesť nasledovné: Účelom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upraveného zákonom č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, je predovšetkým zabezpečiť reálne uspokojenie práv poškodených pri vzniknutých škodových udalostiach v jednotlivých prípadoch, kde by k tomu nestačili majetkové a platobné možnosti škodcov, resp. zodpovedných subjektov, ale tiež aj ochrániť tieto zodpovedné osoby pred neúmerným rizikom spojeným s touto nebezpečnou činnosťou. Najprírodzenejšou a najefektívnejšou ochranou poškodeného je taká zákonná úprava, ktorá umožňuje poškodenému uplatniť svoj nárok na náhradu škody (právo na poistné plnenie) priamo voči poisťiteľovi škodcu, po preukázaní zodpovednostného vzťahu medzi ním a poisteným škodcom, ktorý tvorí základ pre plnenie poisťiteľom. Zákon č. 381/2001 Z.z. v ust. § 15 od 1.1.2002 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby (action direct) tak, ako to poznajú všetky obdobné právne úpravy v Európe, preto v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo voči poisťovateľovi, alebo voči obidvom súčasne (solidárne). Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu, a to vo výške (v tom rozsahu), v akom za škodu zodpovedá poistený škodca, pričom predpokladom vzniku povinnosti poisťiteľa plniť je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla.

Priame právo poškodeného na žalobu proti poisťovni zodpovednej osoby (poisteného) bolo v citovanom zákone ustanovené transpozíciou Smerníc Rady č. 72/166/EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, č. 90/232/EHS zo 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (Tretej smernice), ako aj Smernice č. 2000/26/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 16.5.2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o zmene a doplnení smerníc Rady 73/239/EHS a 88/357/EHS (Štvrtá smernica o poistení motorových vozidiel) - ďalej len „cit. smernice“, ktoré sú prameňom sekundárneho práva Európskej únie (EÚ). Slovenská republika s účinnosťou od 1.5.2004 ratifikovala Zmluvu o pristúpení k Európskej únii, ktorá podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky má prednosť pred zákonmi SR. Z členstva Slovenskej republiky v Európskej únii vyplýva i povinnosť dodržiavať a podľa zásady prednosti práva aplikovať únieové

právo, teda právo EÚ a orgánov EÚ, súčasťou ktorého sú aj cit. smernice a rozhodnutia Súdneho dvora EÚ. Základnou charakteristikou únievého práva je jeho prednosť pred právom vnútroštátnym, preto v prípade, že dôjde ku konfliktu únievého práva s vnútroštátnou právnou normou, je povinnosťou orgánu aplikujúceho právo vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom únievým (tzv. eurokonformný výklad), a pokiaľ právna norma členského štátu nepripúšťa eurokonformný výklad, je povinnosťou orgánu aplikujúceho právo nepoužiť túto normu, pokiaľ odporuje únievému právu.

V právnej teórii i súdnej praxi sa pojem „škoda“ (ako kategória občianskeho práva) chápe ako ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a ktorá je objektívne vyjadriteľná peniazmi ako všeobecným ekvivalentom, a teda je - v prípade, ak nedochádza k naturálnej reštitúcii, napravitelná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým poskytnutím peňazí. Náhradu škody možno priznať za škodu na veci alebo za škodu na zdraví. Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, strata na zárobku a pod.), ale aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona, akými sú napr. bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujмам nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t.j. ujмам imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v cit. smerniciach - sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd, a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia cestujúcich motorových vozidiel nezostali neuhradené. V súlade s týmto cieľom sa úpravou povinného poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel o.i. vyžaduje, aby poistenie zodpovednosti za ujmu na zdraví pokrývalo zodpovednosť za ujmu na zdraví spôsobenú všetkým cestujúcim okrem vodiča vyplývajúce z prevádzky vozidla (čl. 3 ods. 1 Smernice 72/166/EHS, čl. 1 Smernice 90/232/EHS) a aby bolo zaručené poškodeným osobám - ktoré utrpia ujmu alebo škodu následkom havárie motorového vozidla, poskytnutie poistného plnenia a priame právo na podanie žaloby proti poisťiteľovi zodpovednej osoby, pričom podľa cit. smerníc za „poškodeného“ sa považuje akákoľvek osoba (ktorá utrpela ujmu alebo škodu následkom dopravných nehôd) oprávnená na náhradu (odškodné), pokiaľ ide o akúkoľvek škodu alebo ujmu spôsobenú motorovými vozidlami (čl. 1 ods. 2 Smernice 72/166/EHS, čl. 3 a i. Smernice 90/232/EHS).

So zreteľom na uvedené, s použitím eurokonformného výkladu (v súlade s cit. smernicami a ich cieľmi) pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v cit. ustanoveniach zák. č. 381/2001 Z.z. a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, súd je toho názoru, že z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel - sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ - ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zák.č. 381/2001 Z.z.. V posudzovanom prípade žalobcami (ako poškodenými) požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa cit. zákona.

Avšak žalobcovia ako disponenti so žalobou označili pasívne legitimovanou len osobu žalovaného, ktorý je priamy pôvodca neoprávneného zásahu do čiastkového práva na ochranu osobnosti žalobcov - práva na rodinný a súkromný život a preto jeho povinnosť je priamo daná s poukazom na ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Po tom, čo súd vyriešil otázku základu nároku voči žalovanému, sa zaoberal jej výškou. Pri určovaní výšky náhrad nemajetkovej ujmy súd vychádzal z okolností, za ktorých došlo k neoprávneného zásahu a zo závažnosti spôsobenej ujmy. Zohľadnil, že všetci žalobcovia mali hlboký citový vzťah k zosnulej ako manželke a matke. Táto spolu so žalobcom v 1/ rade vychovala svoje deti - žalobcov v 2/ až 6 rade, ktoré v čase nehody a usmrtenia dotyčnej mali: žalobkyňa v 2/ rade - 32 rokov, žalobkyňa v 3/ rade - 31 rokov, žalobkyňa v 4/ rade - 28 rokov, žalobca v 5/ rade - 19 rokov, žalobca v 6/ rade - 16 rokov.

Čo sa týka žalobcu v 1/ rade, tento úmrtím manželky stratil svojho životného partnera, s ktorým si boli veľmi blízki, delili sa o všetky radosti i starosti, ich vzťah bol i okolím hodnotený ako veľmi vrúcny, úprimný a hlboký. Zosnulá bola tá, na ktorej ramenách ležalo bremeno starostlivosti o domácnosť, vytváranie útulného domova, kde rodine nikdy nič nechýbalo, o všetko bolo z jej strany postarané, t.j. zosnulá vytvárala peknú pokojnú rodinnú atmosféru, ktorú už momentálne žalobca v 1/ rade postráda a doma cíti chýbajúcu ženskú ruku. So zosnulou boli v preddôchodkovom veku, kedy sa obaja tešili, ako si tento čas užívajú spoločne s vnúčatami a rodinou celkovo, ktorá skutočnosť už bohužiaľ nikdy nemôže byť pravdou.

Čo sa týka ostatných žalobcov v 2/ až 6 rade, tieto všetky tiež mali veľmi blízky, úprimný vzťah k mame, ktorá bola ich veľkou oporou a pomocou, vždy poradila, podala pomocnú ruku a to či už pri ich školských aktivitách, neskôr i pracovných. Zdieľala s nimi ich radosti a starosti, starším dcéram (žalobkyni v 2/ a 3/ rade) pomáhala pri ich vydaji, neskôr s vnúčatami, ktoré brávala k sebe a trávila s nimi voľný čas. Všetkým vždy ochotne pomáhala, radila, starala sa o ne. Žalobkyňa v 4/ rade uviedla, že zosnulá jej bola nielen mamou, ale aj kamarátkou, s ktorou sa mohla podeliť o všetky jej tajomstvá. Žalobcovi v 5/ rade bola nadmieru nápomocná po tom, čo mu zistili cukrovku, chodila s ním na lekárske kontroly, o danej chorobe si všetko našťudovala a následne tomu prispôsobila aj varenie domácich jedál. Mala rada aj jeho kamarátov. Žalobca v 6/ rade uviedol, že jemu a súrodencom vytvárala skutočný domov. On bol vo veku 16 rokov, nepĺnoletý, keď zomrela a teda sa nedožila ani jeho maturity, stužkovej a následne jeho pracovných úspechov. Žalobcovia v 4/ až 6/ rade totožne uviedli, že im je ľúto, že mam nespozná ich budúcich životných partnerov a ich deti a tieto budú poznať svoju babku už len z ich rozprávania.

Súd pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy prihliadal i požiadavke primeranosti vznikutej ujmy v osobnostných právach u každého zo žalobcov zvlášť a zohľadňoval všetky zistenia, skutočnosti, okolnosti, za ktorých došlo k zásahu do práv žalobcov adekvátne intenzite a rozsahu zásahu do práva na súkromie a rodinný život u toho-ktorého žalobcu jednotlivo. Priznaná výška náhrady teda spĺňa požiadavku proporcionality zásahu vznikutej ujmy v osobnostných právach žalobcov. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí byť adekvátna po zohľadnení všetkých okolností prípadu. Kvantifikácia „odškodnenia“ nemajetkovej ujmy prirodzene neznamená bezhraničnú neobmedzenosť. Primárne je preto potrebné vychádzať z individuálnych okolností prípadu a stretu práv žalujúcej a žalovanej strany, keďže priznané finančné plnenie by nemalo mať pre žalovanú stranu likvidačný charakter. Výška náhrady nemajetkovej ujmy zosobňuje hodnotu práva nemateriálnej povahy, týkajúceho sa osobnej integrity človeka, vrátane ľudskej dôstojnosti. Uvedenú voľnú úvahu je potrebné vnímať práve v kontexte ekvivalencie finančného plnenia vo vzťahu k aktuálnym cenovým reláciám. Spravodlivá voľná úvaha je výsledkom spravodlivého riešenia kolízie práv účastníkov konania tak, aby žalobcovia priznanú požadovanú náhradu mohli oprávnenne vnímať ako zadosťučinenie a zároveň, aby u žalovaného to nepredstavovalo absolútny a likvidačný dopad na jeho život.

S poukazom na vyššie uvedené odôvodnenie najväčšiu ujmu utrpel žalobca v 1/ rade - manžel, ktorý žil so zosnulou v jednej domácnosti, prežil s ňou viac než polovicu svojho života a plánovali si spoločné dožitie sa dôchodku, užívanie si voľného času a celej rodiny s deťmi a vnúčatami. Hlboká strata manželky po 33 rokoch harmonického manželstva predstavovala nenávratnú deštrukciu manželského a rodinného vzťahu. Žalobkyne v 2/ a 3/ rade sú vydaté, všetky majú založené svoje nové rodiny, bývajú oddelene od žalobcu v 1/ rade okrem žalobkyne v 4/ rade, ktorá sa po nehode prísťahovala s manželom naspäť do rodičovského domu, aby sa mal kto o otca a bratov postarať. Žalobkyniam v 2/ a 3/ rade zosnulá pomáhala aj s deťmi (vnúčatami), ktoré stratu babky tiež vnímajú na ich detskej úrovni. Žalobca 5/ rade v čase úmrtia mamy, stále býval a žil pod rodičovskou strechou a mama sa starala aj oňho. Žalobca v 6/ rade bol dokonca v tom čase ešte maloletý (16-ročný), má pocit, že s mamou toho zažil málo, nakoľko od neho odišla v rannom veku a teda pociťuje stratu mamy veľmi intenzívne.

Pri priznávaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch však súdna prax nie je ustálená. Bolo prihliadané na judikatúru v predmetnej oblasti, ako aj právnu úpravu pri odškodňovaní úmrtia v rámci inštitútu náhrady škody v ČR (podľa ktorého každému dieťaťu prináleží zákonný nárok na jednorázové odškodnenie 240.000,-Kč v prípade úmrtia rodiča), v spojení s ústavnoprávnou judikatúrou. Pokiaľ však uvedené jednorázové odškodnenie nie je dostatočnou satisfakciou za vzniknutú ujmu na osobných právach, nie je vylúčené, aby sa dotknuté osoby domáhali ďalšej satisfakcie podľa ustanovení na ochranu osobnosti (Pl. ÚS ČR 16/2004). V konaní vedenom na Okresnom súde Prešov sp. zn. 6C/67/2004 (publikované rozhodnutie) bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy z dôvodu zásahu do práva na ochranu súkromia a rodinného života (strata matky, s ktorou tvorili plnohodnotne fungujúcu

rodinu) vo výške 400.000,-Sk, t. j. 13.277,57 €, v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 4C/130/2009, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, č. k. 8Co/119/2011-192 zo dňa 30.6.2011 nahradenie nemajetkovej ujmy predstavovalo 10.000 € (v dôsledku úmrtia syna) a v konaní sp. zn. 7C/121/2010 vo výške 26.000 € (náhrada nemajetkovej ujmy v dôsledku zavinenej smrti matky). Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, č. k. 7C/162/2011-165 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 € každému z rodičov za úmrtie syna (po zohľadnení spoluzavinenia poškodeného pri dopravnej nehode). V prípade rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu (prípady S. proti Slovenskej republike zo dňa 31. 05. 2007 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur v dôsledku zásahu do súkromného a rodinného života). Rozsudkom Okresného súdu Čadca zo dňa 16.2.2011, sp. zn. 14C 31/2010 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému z rodičov za stratu dieťaťa vo výške 25.000 eur (povinnej osobe bol v trestnom konaní uložený trest odňatia slobody vo výmere dva roky, keďže počas predchádzania iného motorového vozidla prešiel do protismeru, kde došlo k čelnej zrážke s motorovým vozidlom). Rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 1.12.2008, sp. zn. 1C 149/2007 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 19.916 € v dôsledku úmrtia manžela. Rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 31.5.2012, sp. zn. 10Co/236/2011, bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 5.000 € každému z rodičov za stratu dieťaťa (súrodencovi 10.000 €). Rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.6.2014 sp. zn. 12Co/89/2013 bola priznaná nemajetková ujma rodičom každému po 10.000,- €. Rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 16.8.2007 sp. zn. 13C/87/2006 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 12.2.2008 sp. zn. 14Co 332/2007 bola priznaná nemajetková ujma rodičom každému po 6.638,78,- € (200.000,- Sk). Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 29.1.2013 sp. zn. 7C/256/2011 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa sp. zn. 8Co/264/2013 bola priznaná nemajetková ujma manželke 20.000,- €, maloletej 23.000,- €, rodičom každému po 10.000,- € (200.000,- Sk). Rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 20.10.2011 sp. zn. 6C/9/2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trenčín zo dňa 4.4.2013 sp. zn. 4Co/411/2011 bola priznaná nemajetková ujma manželovi 12.000,- €. Rozsudkom Okresného súdu v Leviciach zo dňa 23.1.2013 sp. zn. 9C/46/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Nitra zo dňa 2.10.2013 sp. zn. 25Co/177/2013 bola priznaná nemajetková ujma manželovi 16.000,- € a dieťaťu 8.000,- €.

Vzhľadom na uvedené súd korigoval uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy v súlade s princípom proporcionality a priznal nemajetkovú ujmu takto: žalobcovi v 1/ rade vo výške 20.000,- €, žalobkyni v 2/ rade vo výške 10.000,- €, žalobkyni v 3/ rade vo výške 10.000,- €, žalobkyni v 4/ rade vo výške 10.000,- €, žalobcovi v 5/ rade vo výške 13.000,- € a žalobcovi v 6/ rade 15.000,- €.

Súd prihliadal aj na skutočnosť, že došlo ku kumulovaniu nárokov viacerých najbližších príbuzných, so zachovaním princípu primeranosti, ako aj kazuistiku rozhodovacej činnosti súdov a judikatúru, pričom žalobcovi ako manželovi, ktorý prežil s manželkou najdlhší čas a mienil s ňou svoj život i dožiť, priznal sumu najvyššiu 20.000,- €. Všetkým dcéram - žalobkyniam v 2/ až 6/ rade súd priznal sumu 10.000,- € s poukazom na to, že tieto už nebývali so zosnulou v spoločnej domácnosti a majú založené nové samostatné rodiny, kedy súd analogicky poukazuje na vyššie citované rozhodnutia v tzv. opačnom garde, kedy takúto sumu priznávali všeobecné súdy rodičom usmrtených detí, ktoré však s nimi už nežili v spoločnej domácnosti. Žalobcovi v 5/ rade priznal sumu vyššiu, nakoľko v čase úmrtia matky bol tesne po dovŕšení plnoletosti, ale stále zdieľajúci rodinný život s otcom a mamou. Taktiež u žalobcu v 6/ rade došlo k navýšeniu priznanej sumy oproti jeho sestrám a to dokonca v sume vyššej než u žalobcu v 5/ rade, nakoľko žalobca v 6/ rade v čase úmrtia matky bol maloletý a teda ju potreboval najvýraznejšie zo všetkých súrodencov. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcov zamietol ako nedôvodnú.

Podľa § 160 ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku, ak súd uloží v rozsudku povinnosť, je potrebné ju splniť do troch dní od právoplatnosti rozsudku; súd môže určiť dlhšiu lehotu.

Nakoľko bola žalovanému uložená povinnosť plniť žalobcom v 1/ až 6/ rade súhrnne nemajetkovú ujmu vo výške 78.000,- €, súd určil v rozsudku lehotu dlhšiu než ustanovuje § 160 ods. 1 veta prvá pred bodkočiarkou Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, v zložitých prípadoch, najmä z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania alebo väčšieho počtu nárokov uplatňovaných v konaní súd môže rozhodnúť, že o trovách konania rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej; ustanovenie § 166 sa

nepoužije. Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia primerane s tým, že lehota troch pracovných dní plynie od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Nakoľko súd vo veci konal o nárokoch viacerých žalobcov, vyslovil, že v súlade s § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku o trovách konania rozhodne osobitným až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajší súd, v 3 písomných vyhotoveniach.

V zmysle § 205 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, a akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

V zmysle § 205 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.